

IZVESTAJ IZ REGIONA: VLADA NASTOJI DA OSLOBODI GOTOVINU

Author: [Drago Hedl](#)

Zvanicnici tvrde da ce tajni dokumenti potvrditi kako je rukovodstvo Krajine organizovalo masovni odlazak Srba 1995., te ce tako opravdati ucesce optuzenog generala Gotovine u navodnom zlocinu.

Hrvatska vlada smatra da ce dokumenta predata Haskom tribunalu biti relevantna za slucaj optuzenog generala Ante Gotovine, koji se tereti za etnicko ciscenje Srba iz oblasti Krajine tokom 1995. Predaja dokumenata usledila je nakon sto je znacajan izvor u vladi obelodanio postojanje dokumentacije o srpskim planovima za evakuaciju citave oblasti, a koji datiraju jos iz 1993.

Sama gradja - koja obuhvata zapisnike telefonskih razgovora, video-trake i pisane materijale - otkrivena je nakon pada Krajine, koji je avgusta 1995. godine bio izazvan velikom hrvatskom ofanzivom pod nazivom Operacija Oluja. Vlasti su pomenuti materijal predale glavnom tuziocu tribunala, Karli del Ponte, tokom njene majske posete Zagrebu.

Dokaz da su Srbi samostalno planirali svoj odlazak iz Krajine bi ocigledno bio od pomoci braniocima generala Gotovine, optuzenika koji se - od objavljivanja njegove optuznice pre godinu dana - nalazi u bekstvu. Naime, dokazni postupak tuzilastva pociva na tvrdnji da je hrvatska vojska zapravo proterala 250,000 Srba nakon pada Krajine. Tadasnji general-pukovnik, Gotovina je bio komandant splitske vojne oblasti, pa je otuda i rukovodio Operacijom Oluja. On se tereti da je odigrao kljucnu ulogu u progonu srpskog stanovnistva sa hrvatske teritorije, i optuzen je za zlocine protiv covecnosti.

Medjutim, postoje sumnje da se tajni dokumenti nisu sasvim slucajno objavili tek sada. Naime, pri poslednjem popisu stanovnistva ustanovljeno je da je postotak srpskog stanovnistva u Hrvatskoj pao sa dvanaest na cetiri procenta. Izvor blizak premijeru Ivici Racanu objasnio je vladinu bojazan da bi tribunal mogao iskorisiti tu cinjenicu kao dokaz da je dve trecine srpskog stanovnistva Hrvatske proterano.

Nedavno je i jedan od predstavnika hrvatskih Srba, Milan Djukic, izjavio da doticni popis pokazuje kako su manjine u Hrvatskoj temeljitije "etnicki ociscene" tokom poslednje decenije nego tokom cetrdesetih godina, u vreme pronacisticke hrvatske vlade Ante Pavelica.

Vlasti zele da odagnaju ovakve price tako sto ce izneti dokaz koji potvrđuje da su mnogi Srbi pristali na odlazak i pre no sto se odigrala Operacija Oluja. "Takva teza ce ici i u korist generala Gotovine", izjavio je izvor iz vlade. Vlada namerava pokazati da je samoproglaseni predsednik samoproklamovane Republike Srpske Krajine (RSK), Milan Martic, sastavio detaljan plan evakuacije civilnog stanovnistva cak dve godine pre Operacije Oluja.

Veruje se da se medju kljucnim dokumentima nalaze uredba doneta jula 1995. (svega nedelju dana pre hrvatske akcije), u kojoj pise da masovni egzodus sme da otpocne tek posto ga odobri vlada Krajine, kao i sama naredba za sprovedjenje evakuacije, koju je Martic potpisao 4. avgusta (samo jedan dan pre Oluje). Smatra se da gradja obuhvata i video-zapise koji prikazuju uvezbavanje evakuacije u jednom selu pokraj reke Mreznice, tokom 1993.

Racanove kolege iz vlade, koje su i clanovi njegove Socijaldemokratske partije (SDP), kazu da se vaznost dokumentacije sastoji u tome sto ona pokazuje da su Srbi napustili Krajinu pre ulaska hrvatske vojske, te da je rukovodstvo srpske regije znalo sto se desava, ali da je to drzalo u tajnosti.

Vlada zeli da slucaj Gotovina skine sa svojih pleca pre parlamentarnih izbora koji ce biti odrzani u januaru 2004. Ukoliko odgovornost generala za masovni egzodus Srba bude umanjena, bice to trijumf koalicije

levog centra, koju desničarska opozicija redovno napada zbog "nepatriotskog" ponašanja.

Koalicija, koju sada čini svega pet stranaka, bezmalo se raspala nakon što je Gotovina prošle godine optužen. Rakanovi glavni partneri - nacionalistički orijentisani socijalni liberali (HSLŠ), koje predvodi Dražen Budisa - zestoko su se usprotivili izručenju hrvatskog generala. Mnogi veruju da se i Gotovinin nestanak nakon podizanja optužnice odigrao uz precutni pristanak vlade, s obzirom da bi njegovo hapšenje i prebacivanje u Hag, skoro sigurno, doveli do njenog pada.

Izvori iz kabineta kažu da postoji nada da bi se - ukoliko premijer uspe da izmeni optužnicu protiv Gotovine - general i sam mogao predati tribunalu. Ostaje nejasno u kojoj se meri ovde radi o pukim vladinim željama. Pre no što su u tribunal stigli novi dokumenti iz Zagreba, Del Ponte je insistirala da nema govora o izmeni optužnice protiv Gotovine sve dok se general ne preda sudu.

Takodje, izvori iz tribunala kažu da se autentičnost pomenute dokumentacije može utvrditi isključivo pred sudom - odnosno, da se na tu temu ne može ništa reći unapred.

Dragutin Hedl je redovni saradnik IWPR-a.

Location: [Croatia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/izvestaj-iz-regiona-vlada-nastoji-da-oslobodi-gotovinu>